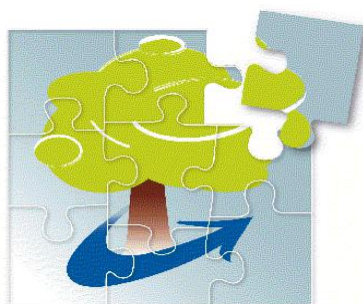

4^Η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014-2020

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ &
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΑ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2018

Εγκεκριμένο Πρόγραμμα: «Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020»,

CCI: 2014GR06RDNP001, C(2015) 9170/11.12.2015

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 στοιχεία (ε) και (στ) μπορεί να υποβληθεί καθ' έτος παραπάνω από μια ενιαία πρόταση τροποποίησης μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Πρόταση αλλαγών που σχετίζονται με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, που αναφέρονται στο άρθρο 37 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013·
- Πρόταση αλλαγών που σχετίζονται με την εισαγωγή της νέας οριοθέτησης που αναφέρεται στο άρθρο 32 παράγραφος 5 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, σχετικά με τις περιοχές με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα.

Βάσει των ανωτέρω, η παρούσα τροποποίηση περιλαμβάνει τις ακόλουθες προτάσεις:

- Έναρξη υλοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων μέσω του ΠΑΑ 2014-2020, με την εισαγωγή δύο επιπλέον δράσεων στο M04,
- Νέα οριοθέτηση σχετικά με περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών και σχετική τροποποίηση του τεχνικού δελτίου του μέτρου 13 «Ενισχύσεις σε περιοχές με φυσικά και άλλα μειονεκτήματα» και κατά συνέπεια εισαγωγή υπόμέτρου 13.3 «Ενισχύσεις σε περιοχές που υπόκεινται σε ειδικούς περιορισμούς».

Ειδικότερα:

A) ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΧΕ) μέσω του ΠΑΑ 2014-2020, εκπονήθηκε μία εκ των προτέρων (ex-ante) αξιολόγηση, σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 2 του Καν (ΕΕ) 1303/2013. Σκοπός της αξιολόγησης αυτής ήταν πρωτίστως ο εντοπισμός και η καταγραφή τυχόν αστοχιών της αγοράς ή καταστάσεων ανεπάρκειας επενδύσεων, όσον αφορά στην χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα, καθώς και η υποβολή προτάσεων για την αποκατάσταση των καταστάσεων αυτών.

Τα βασικά ευρήματα της ex-ante αξιολόγησης ήταν, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα επηρέασε όλους τους τομείς της οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης και της γεωργίας. Το μερίδιο του αγροτικού τομέα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) μειώθηκε, εξαιτίας της αδυναμίας χρηματοδότησης καινοτόμων και αποτελεσματικών μεθόδων καλλιέργειας.
- Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγικής διαδικασίας και η εφαρμογή νέων μεθόδων παραγωγής έχουν δημιουργήσει την ανάγκη για νέες επενδύσεις. Όμως, η πλειοψηφία των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων δεν διαθέτει τα απαιτούμενα επιπλέον κεφάλαια, καθώς τα όποια διαθέσιμα κεφάλαια προτιμά να τα χρησιμοποιεί ως κεφάλαιο κίνησης.
- Η πρόσβαση σε τραπεζική χρηματοδότηση των κάτοχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των επιχειρήσεων μεταποίησης του αγροδιατροφικού τομέα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη.
- Από την πρόσφατη εμπειρία χρήσης ΧΕ, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (ΤΑΕ) διαπιστώθηκε ότι δύο βασικοί παράγοντες επιτυχίας για τα ΧΕ είναι ο συνδυασμός τους με άλλες μορφές ενίσχυσης, όπως πχ οι επιχορηγήσεις, καθώς επίσης και η χρήση ΧΕ εγγυήσεων για την μείωση του ρίσκου των τραπεζών εξαιτίας της έλλειψης αξιόπιστου ιστορικού των επενδύσεων του αγροδιατροφικού τομέα.
- Οι συστημικές τράπεζες παραμένουν διστακτικές στο να παρέχουν δάνεια στον αγροδιατροφικό τομέα, καθώς θεωρούν τον συγκεκριμένο τομέα ιδιαίτερα επισφαλή και για τον λόγο αυτό ακολουθούν μία επιλεκτική πολιτική παροχής δανείων.
- Οι τράπεζες απαιτούν υψηλές εξασφαλίσεις από τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου να τους χρηματοδοτήσουν, με τους γεωργούς να αδυνατούν να καλύψουν τις απαιτήσεις αυτές. Άλλοι σημαντικοί λόγοι αδυναμίας χρηματοδότησης από τον τραπεζικό τομέα είναι οι υψηλές φορολογικές επιβαρύνσεις και η έλλειψη ιστορικών στοιχείων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα,

ιδιαίτερα για τους νέους γεωργούς. Η δυσκολία χρηματοδότησης είναι εντονότερη στις μικρές εκμεταλλεύσεις και μειώνεται με την αύξηση του μεγέθους της εκμετάλλευσης.

- Στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, οι μικρού μεγέθους επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα αντιμετωπίζουν δυσκολίες πρόσβασης στο παραδοσιακό τραπεζικό σύστημα, ανάλογες με αυτές των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Οι μεγάλες επιχειρήσεις του τομέα έχουν ευκολότερη πρόσβαση στην τραπεζική χρηματοδότηση, καθώς έχουν προηγούμενο ιστορικό στο τραπεζικό σύστημα.
- Οι ανάγκες χρηματοδότησης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης και μεσομακροπρόθεσμες ανάγκες για επενδύσεις που σχετίζονται με μηχανολογικό εξοπλισμό και πάγια (επέκταση εγκαταστάσεων, αγορά γης κ.λπ.). Ομοίως, οι ανάγκες χρηματοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων αφορούν κυρίως σε κεφάλαιο κίνησης και σε επενδυτικά σχέδια για την εμπορία και προώθηση προϊόντων τους στο εξωτερικό.
- Αναφορικά με τα έργα LEADER της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου, η μη ολοκλήρωση των επενδυτικών σχεδίων οφείλεται στην έλλειψη ιδιωτικών πόρων και στη δυσκολία πρόσβασης των δικαιούχων του ΠΑΑ σε χρηματοδότηση από το τραπεζικό σύστημα. Οι ανάγκες χρηματοδότησης των έργων LEADER είναι οι ίδιες με αυτές των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των μικρών μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Συνοψίζοντας τα προαναφερόμενα, η αξιολόγηση αυτή ανέδειξε τη δυσκολία της πρόσβασης σε χρηματοδότηση των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα (κυρίως των μικρών) και πρότεινε την εφαρμογή συγκεκριμένων ΧΕ για την αντιμετώπιση της. Στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η σχετική τροποποίηση του ΠΑΑ 2014-2020 αναφορικά με την εισαγωγή και εφαρμογή ΧΕ, με σκοπό την αντιμετώπιση του χρηματοδοτικού κενού που αποτυπώθηκε στην εκ των προτέρων αξιολόγηση.

Τα ΧΕ θα εφαρμοσθούν για να συνδράμουν επενδυτικά έργα, που αναμένεται να είναι οικονομικά βιώσιμα αλλά δεν συγκεντρώνουν επαρκή χρηματοδότηση από πηγές της αγοράς, τόσο των υπομέτρων 4.1 «Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις» και 4.2 «Επενδύσεις στη μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων» και συγκεκριμένα σε επενδύσεις που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και σε επενδύσεις μεταποίησης γεωργικού προϊόντος, με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν, όσο και επενδυτικά έργα του ίδιου τύπου που δεν χρηματοδοτούνται από τα ανωτέρω μέτρα του ΠΑΑ 2014-2020. Για το σκοπό αυτό εισάγονται δύο νέες Δράσεις:

- Δράση M4.1.4 «Υλοποίηση επενδύσεων που συμβάλλουν στην ανταγωνιστικότητα της εκμετάλλευσης με χρηματοδοτικά εργαλεία», η οποία στοχεύει στην περιοχή εστίασης 2^A,
- Δράση M4.2.4 «Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι (γεωργικό προϊόν) με χρηματοδοτικά εργαλεία», η οποία στοχεύει στην περιοχή εστίασης 3^A.

Αναφορικά με τα έργα LEADER, αν και με βάση τα συμπεράσματα της ex-ante αξιολόγησης διαπιστώνεται χρηματοδοτικό κενό, οι σχετικές ανάγκες πρόσβασης σε χρηματοδότηση σχεδιάζεται να καλυφθούν από το χρηματοδοτικό εργαλείο του ΕΤΕΑΝ με χρηματοδότηση από ΕΤΠΑ, ειδικά εφόσον τα σχετικά έργα καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος παρεμβάσεων μικρής επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές (βλ. αγροτουρισμό, μεταποίηση, μικρές βιοτεχνίες κ.λπ.)

Τελικοί αποδέκτες των ανωτέρω δράσεων δύναται να είναι:

- δικαιούχοι των υπομέτρων 4.1 και 4.2, σε συνδυασμό με την παροχή επιχορήγησης από τα σχετικά υπομέτρα,
- μη δικαιούχοι των ανωτέρω μέτρων, με αυτοτελή χρήση ΧΕ, η οποία δεν θα συνδυάζεται με καμία άλλη μορφή ενίσχυσης.

Οι Τελικοί Αποδέκτες και οι τομείς (κλάδοι) που θα θεωρούνται επιλέξιμοι θα είναι αυτοί που ορίζονται στα σχετικά Υπομέτρα / Δράσεις του ΠΑΑ. Οι επιλέξιμες δαπάνες, όπως θα καθορίζονται στα σχετικά Υπομέτρα / Δράσεις του ΠΑΑ, θα είναι αυτές που ορίζονται στο άρθρο 45 του Καν (ΕΕ) 1305/2013.

Η ενίσχυση μέσω των ΧΕ μπορεί να καλύψει το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών της επένδυσης και να παρασχεθεί ανεξάρτητα από άλλες μορφές ενίσχυσης, δηλαδή μπορεί να παρασχεθεί σε έναν Τελικό Αποδέκτη για μία επένδυση η οποία δεν θα λάβει κανενός άλλου είδους ενίσχυση από το ΠΑΑ πέρα από το ΧΕ και δεν θα υπόκειται σε κανενός είδους διαδικασία επιλογής από την ΔΑ.

Η ένταση ενίσχυσης (ποσοστό στήριξης) δεν υπερβαίνει το 40% του προϋπολογισμού της επένδυσης που ενισχύεται μέσω ΧΕ.

Το ποσοστό του Ακαθάριστου Ισοδύναμου Επιχορήγησης προς το συνολικό προϋπολογισμό της ενισχυόμενης επένδυσης, που ενισχύεται μέσω ΧΕ, δεν θα υπερβαίνει το ποσοστό ενίσχυσης που προβλέπεται στις Δράσεις 4.1.4 και 4.2.4 του ΠΑΑ και σε κάθε περίπτωση δεν θα υπερβαίνει το ποσοστό του Παραρτήματος II του Καν (ΕΕ) 1305/2013 για το Υπομέτρο για το οποίο κρίθηκε επιλέξιμη η ενίσχυση.

Τα ΧΕ που θα εφαρμοσθούν μέσω του ΠΑΑ 2014-2020 είναι:

α. Εργαλείο εγγύησης πρώτης ζημίας χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο (First Loss Portfolio Guarantee – FLPG), το οποίο θα αφορά σε δάνεια από 10.000,00 €.

Στο χαρτοφυλάκιο νέων δανείων που θα δημιουργηθεί με το συγκεκριμένο εργαλείο, το ΠΑΑ 2014-2020 θα καλύπτει ένα σημαντικό μέρος των απωλειών εξαιτίας των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Το γεγονός αυτό θα δώσει τη δυνατότητα στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να παρέχουν χρηματοδότηση με ευνοϊκούς όρους και πιο συγκεκριμένα να μειώσουν τις απαιτούμενες εξασφαλίσεις και το ύψος του επιτοκίου. Σύμφωνα με την ex ante αξιολόγηση, η κάλυψη (εγγύηση) του Προγράμματος μπορεί να ανέλθει έως το 80% για κάθε μη εξυπηρετούμενο δάνειο και θα παρέχεται ενδεικτικά μέχρι το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων να ανέλθει στο 20% του συνολικού χαρτοφυλακίου. Οι όροι αυτοί θα οριστικοποιηθούν κατά την επιλογή των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών.

Η συμμετοχή του ΠΑΑ στο χαρτοφυλάκιο αναμένεται να ανέλθει σε 80 εκ. Ευρώ και διαχειριστής του Ταμείου Χαρτοφυλακίου αναμένεται να είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΑΕ).

β. Εργαλείο μικροδανείων με επιμερισμό του κινδύνου (Risk sharing microloan instrument), το οποίο θα αφορά σε δάνεια έως 25.000,00 €.

Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εμφανίζονται απρόθυμοι να χρηματοδοτήσουν αγροδιατροφικές επιχειρήσεις, οι οποίες δεν διαθέτουν πιστωτικό ιστορικό και επαρκείς εξασφαλίσεις. Για το λόγο αυτό, στο χαρτοφυλάκιο νέων δανείων που θα δημιουργηθεί με το συγκεκριμένο εργαλείο το ΠΑΑ θα συμμετέχει με ένα ποσοστό της τάξης του 40-60% σε κάθε δάνειο του χαρτοφυλακίου, ώστε να δοθεί κίνητρο στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να παρέχουν δάνεια με επιτόκιο κατά πολύ χαμηλότερο του εμπορικού επιτοκίου και με μειωμένες εξασφαλίσεις.

Η συμμετοχή του ΠΑΑ στο χαρτοφυλάκιο αναμένεται να ανέλθει σε 25-40 εκ. Ευρώ και δυνητικός διαχειριστής του Ταμείου Χαρτοφυλακίου θα είναι το Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ).

Η επιλογή των τελικών ωφελούμενων από τα ΧΕ, για χρηματοδότηση νέων δανείων, αποτελεί ευθύνη των Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ), που θα επιλέξει ο Διαχειριστής του Ταμείου, οι οποίοι θα πρέπει να επαληθεύσουν την επιλεξιμότητα των Τελικών Αποδεκτών επί ποινή αποκλεισμού της συναλλαγής από το χαρτοφυλάκιο του ΧΕ. Η επιλογή αυτή θα γίνεται με βάση α) την πιστοληπτική ικανότητα του Τελικού Αποδέκτη, β) την βιωσιμότητα του επενδυτικού του σχεδίου και γ) με σειρά προτεραιότητας με κριτήριο την ημερομηνία αίτησης για στήριξη με ΧΕ στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, έτσι ώστε ο πρώτος που θα υποβάλει αίτηση και θα θεωρηθεί επιλέξιμος, θα εκταμιεύσει πρώτος την στήριξη.

Η κατανομή των πόρων εντός του κάθε Ταμείου Χαρτοφυλακίου δεν διαχωρίζεται ανά Μέτρο ή τρόπο στήριξης (αυτοτελής χρήση ΧΕ ή χρήση ΧΕ σε συνδυασμό με άλλη μορφή ενίσχυσης), με σκοπό την ευελιξία του ΧΕ και την προσαρμογή του στις απαιτήσεις της αγοράς.

Για την ενημέρωσή σας μπορείτε να δείτε τη συνοπτική περίληψη της εκ των προτέρων αξιολόγησης για την χρήση Χρηματοδοτικών Εργαλείων στο ΠΑΑ 2014-2020, στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ http://www.agrotikianaptixi.gr/Uploads/Files/ex_ante_executive_summary_financial_instruments_publicati on.pdf και τη συνολική μελέτη στο site του ΕΑΔ <https://ead.gr/information/funding-tools/>.

Β) ΝΕΑ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 31§5 καν. (ΕΕ) 1305/2013 το ΚΜ θα πρέπει μέχρι το 2019 να προβεί σε νέα οριοθέτηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά μειονεκτήματα, εκτός ορεινών, βάσει των προβλέψεων του άρθρου 32 και των βιοφυσικών κριτηρίων του Παραρτήματος III καν. (ΕΕ) 1305/2013. Η νέα οριοθέτηση θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο ΠΑΑ 2014-2020 σε σχετική τροποποίηση.

Για να οριοθετηθεί μια περιοχή ως υποκείμενη σε φυσικούς περιορισμούς, θα πρέπει, με βάση τον καν. (ΕΕ) 1305/2013 και τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να συντρέχουν, σωρευτικά, οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- η περιοχή να υπόκειται σε κάποιον από τους βιοφυσικούς περιορισμούς που απαριθμούνται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 1305/2013·
- οι εν λόγω περιορισμοί να μην έχουν ξεπεραστεί, είτε με επενδύσεις, είτε με κατάλληλη προσαρμογή της γεωργικής δραστηριότητας.

Η ΕΥΔ ΠΑΑ για το λόγο αυτό ανέθεσε σχετική μελέτη σε εξωτερικό, ανεξάρτητο μελετητή για την εφαρμογή των βιοφυσικών κριτηρίων και την οριοθέτηση των νέων περιοχών που υπόκεινται σε φυσικά μειονεκτήματα. Οι πηγές δεδομένων για την εφαρμογή των κριτηρίων ήταν:

- Κλίμα: Με βάση τις κατευθύνσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τα δεδομένα για το κλίμα θα πρέπει να αφορούν ημερήσιες τιμές για περίοδο 30 ετών. Η περίοδος αναφοράς, σύμφωνα με τον World Meteorological Organization, θα πρέπει να είναι από 1/1/1961 έως 31/12/1990 ή κυλιόμενη ανά δεκαετία ώστε να διασφαλίζεται η μέγιστη πληρότητα δεδομένων. Στην περίπτωση της Ελλάδας χρησιμοποιήθηκαν ημερήσια δεδομένα από 140 μετεωρολογικούς σταθμούς για το διάστημα 1/1/1971 – 31/12/2000. Οι ελλείπουσες τιμές συμπληρώθηκαν με μεθοδολογία, η οποία έχει δημοσιευθεί σε έγκυρο επιστημονικό περιοδικό (Agronomy 2018, 8(9), 161 – “Delimitation of Areas with Natural Constraints in Greece: Assessment of the Dryness Climatic Criterion Using Geostatistics”)
- Έδαφος: Εδαφολογικός χάρτης Ελλάδας (Κλ. 1:30.000) <https://iris.gov.gr/SoilServices/>, στον οποίο για κάθε Χαρτογραφική Εδαφολογική Μονάδα περιλαμβάνονται: κλίση, οξύτητα, sodicity, αλατότητα, βάθος και υφή εδάφους, ποσοστό αδρομερών υλικών και συνθήκες αποστράγγισης.
- Κλίσεις: Ψηφιακό Μοντέλο Εδάφους Shuttle Radar Topography Mission (SRTM) (<http://srtm.csi.cgiar.org>) σε συνδυασμό με την επικρατούσα κλίση ανά Τοπική / Δημοτική Κοινότητα
- Χρησιμοποιούμενη Γεωργική Έκταση: Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (LPIS), ΟΠΕΚΕΠΕ, Κλ. 1:10.000)

Από την ανάλυση των κριτηρίων προέκυψαν τα αποτελέσματα του παρακάτω Πίνακα:

Βιο-φυσικός Περιορισμός	% Χρησιμοποιούμενης Γεωργικής Έκτασης που επηρεάζεται
Ξηρασία	86,20%
Παρουσία αδρομερών υλικών	20,01%
Απότομες Κλίσεις	8,09%
Περιορισμένο βάθος εδάφους	4,27%
Υψηλή αλατότητα	3,21%
Υφή εδάφους	1,80%
Sodicity	0,35%
Περιορισμένη αποστράγγιση	0,19%
Οξύτητα	0,01%

Για κάθε κριτήριο εφαρμόστηκε η μεθοδολογία και το κατώφλι που περιγράφεται στο ως άνω Παράρτημα του Κανονισμού και στις κατευθύνσεις του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Η πιστή εφαρμογή των κανονιστικών κριτηρίων προκύπτει και από την έγκριση που έχει λάβει η εφαρμοσθείσα μεθοδολογία από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Από τους παραπάνω περιορισμούς η ξηρασία και η κακή αποστράγγιση μπορούν να ξεπεραστούν με επενδύσεις. Για να κριθούν ως υποκείμενες σε φυσικούς περιορισμούς, οι περιοχές που επηρεάζονται από την ξηρασία, με βάση τα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ του Καν. (ΕΕ) 1305/2013, θα πρέπει, επιπλέον, να μην έχουν τη δυνατότητα άρδευσης και οι περιοχές με κακή αποστράγγιση να μην καλύπτονται από αποστραγγιστικό δίκτυο. Διαφορετικά, θεωρείται ότι οι σχετικοί περιορισμοί έχουν ξεπεραστεί.

Για να εξετασθεί κατά πόσο σε κάθε Τοπική / Δημοτική Κοινότητα, που με βάση το Δείκτη Ξηρασίας υπόκειται σε περιορισμούς, υπάρχει δυνατότητα άρδευσης, χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα αρδευόμενης και συνολικής γεωργικής έκτασης τόσο της ΕΛΣΤΑΤ όσο και του ΟΣΔΕ. Για να κριθεί ότι σε μια Τοπική / Δημοτική Κοινότητα υπάρχει δυνατότητα άρδευσης, θα πρέπει η αρδευόμενη έκταση να αποτελεί τουλάχιστον το 50% της συνολικής Γεωργικής Έκτασης και στις δύο πηγές δεδομένων. Στην συνολική γεωργική έκταση, περιλαμβάνονταν όλες οι καλλιέργειες και οι βοσκότοποι.

Πέραν όμως της εξαίρεσης των περιοχών στις οποίες οι περιορισμοί έχουν ξεπεραστεί με επενδύσεις, θα πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 32 Καν (ΕΕ) 1305/2013 να εξαιρεθούν και οι περιοχές στις οποίες η συνολική οικονομική απόδοση της φυτικής και ζωικής παραγωγής είναι ικανοποιητική σε σύγκριση με τον εθνικό μέσο όρο.

Η μέτρηση των οικονομικών επιδόσεων πραγματοποιείται με υπολογισμό της συνολικής τυπικής απόδοσης των καλλιεργειών και των εκτροφών ενός Νομού¹ και τη σύγκρισή της με τον εθνικό μέσο όρο.

Η ανάλυση πραγματοποιείται στο επίπεδο του Νομού για δύο λόγους:

- το επίπεδο του Νομού είναι το χαμηλότερο επίπεδο, στο οποίο υπολογίζονται οι συντελεστές τυπικής απόδοσης²
- οι οικονομικές επιδόσεις θα πρέπει να αντανακλούν τη συνολική προσαρμογή μιας ευρύτερης περιοχής και όχι μεμονωμένων Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων.

Αρχικά ορίστηκε ως όριο ικανοποιητικών οικονομικών επιδόσεων το 80% του εθνικού μέσου όρου. Οι Νομοί που παρουσιάζουν τυπική απόδοση μικρότερη του 80% του εθνικού μέσου όρου, θεωρείται ότι υπολείπονται σημαντικά σε σχέση με το σύνολο της χώρας και επομένως οι φυσικοί περιορισμοί δεν έχουν ξεπεραστεί.

Επιπλέον, με βάση την παράγραφο 4 του άρθρου 32 Καν. (ΕΕ) 1305/2013, μπορούν να καθοριστούν περιοχές, πέραν των ορεινών και αυτών που υπόκεινται σε άλλους φυσικούς περιορισμούς, «[...] εάν αντιμετωπίζουν ειδικά μειονεκτήματα και η διαχείριση γης πρέπει να συνεχισθεί προκειμένου να διατηρηθεί ή να βελτιωθεί το περιβάλλον, να διατηρηθεί η ύπαιθρος, να διαφυλαχθεί το τουριστικό δυναμικό της περιοχής ή να προστατευθεί η ακτογραμμή.

Στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα συγκαταλέγονται οι γεωργικές περιοχές εντός των οποίων οι φυσικές συνθήκες παραγωγής είναι παρόμοιες και η συνολική έκταση των οποίων δεν υπερβαίνει το 10 % της έκτασης του συγκεκριμένου κράτους μέλους.»

Για το λόγο αυτό ορίζονται περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα και εισάγεται αντίστοιχη δράση 13.3 «Ενισχύσεις σε περιοχές που υπόκεινται σε ειδικά μειονεκτήματα», εντός του ΠΑΑ 2014–2020, με κριτήρια τη νησιωτικότητα και την μεθοριακότητα των περιοχών.

Δεδομένου ότι είναι απαραίτητη η διατήρηση της υπαίθρου στις παραμεθόριες και τις νησιωτικές περιοχές,

- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες της Θράκης,
- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες που βρίσκονται σε εγγύτητα με τα χερσαία σύνορα της χώρας και
- οι Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες των μικρών νησιών,

οι οποίες δεν χαρακτηρίζονται ως ορεινές ή υποκείμενες σε άλλους φυσικούς περιορισμούς οριοθετήθηκαν ως περιοχές με ειδικούς περιορισμούς

Η ως άνω μεθοδολογία οριοθέτησης τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση το διάστημα από 13/9/2018 έως 1/10/2018, όπου διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

- Το όριο του 80% του εθνικού μέσου όρου μπορεί να θεωρηθεί εξαιρετικά χαμηλό, ειδικά αν ληφθεί υπ' όψιν ότι ο εθνικός μέσος όρος τυπικής απόδοσης υπολείπεται σημαντικά του αντίστοιχου ευρωπαϊκού. Θα μπορούσε επομένως το όριο να τεθεί στο ύψος του εθνικού μέσου όρου.
- Σε ορισμένες περιοχές με ικανοποιητικές οικονομικές επιδόσεις, η χρήση μόνο του δείκτη τυπικής απόδοσης μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα ακριβής στις περιπτώσεις όπου στο πλαίσιο των εν λόγω περιοχών παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στα συστήματα καλλιέργειας. Συγκεκριμένα, στους Νομούς όπου παρατηρείται μια σαφής διάκριση σε περιοχές με καλλιέργειες και σε περιοχές με σημαντικό ποσοστό βοσκοτόπων, οι τελευταίες δεν είναι, εξ ορισμού, δυνατόν να ακολουθήσουν τις πρακτικές που εφαρμόζονται στις πρώτες και να αυξήσουν τις οικονομικές τους επιδόσεις.

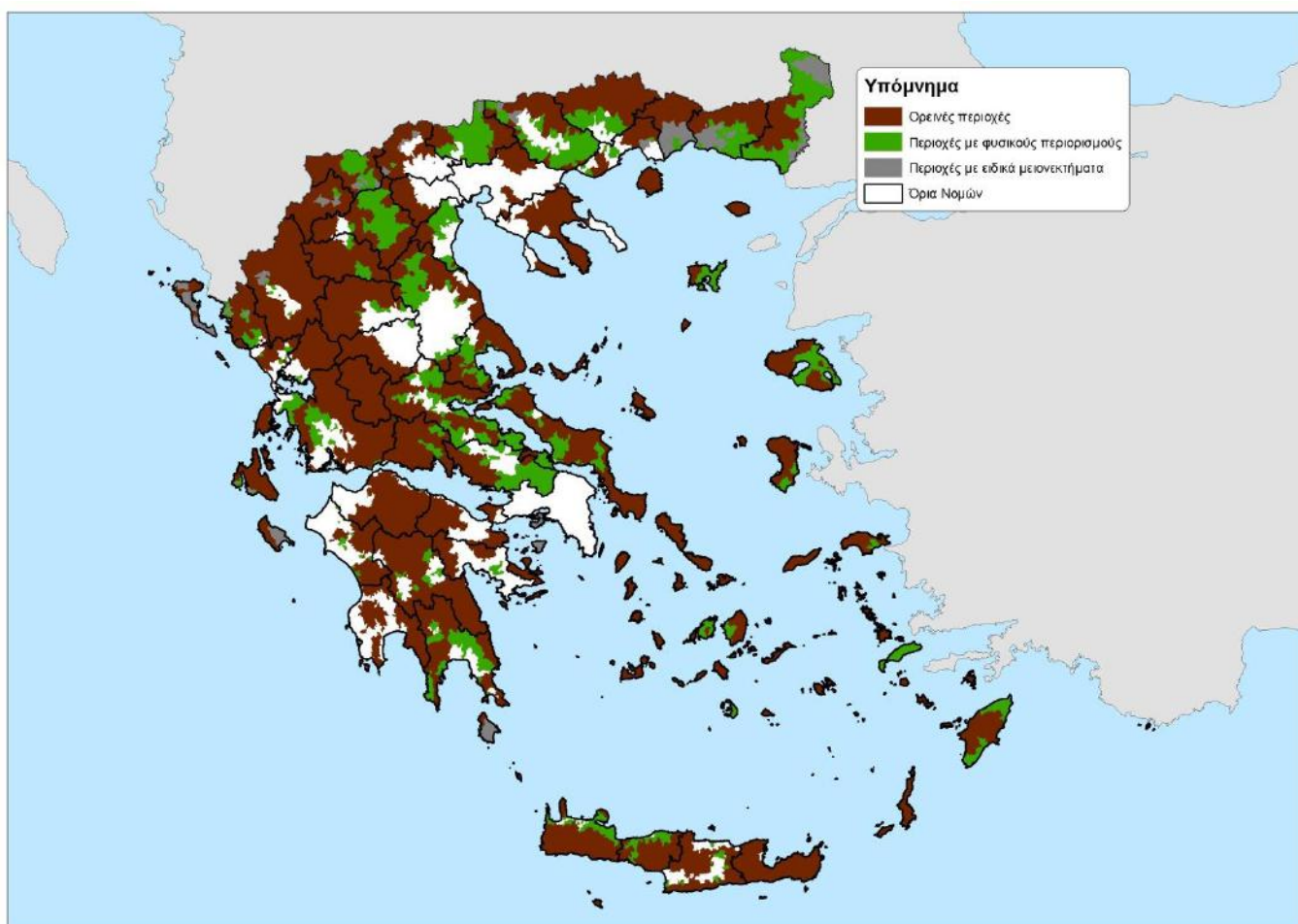
¹ Πριν το Πρόγραμμα Καλλικράτης

Για να καταστεί η ανάλυση ακριβέστερη, εξετάστηκε η δυνατότητα να μην εξαιρούνται από τις περιοχές με φυσικούς περιορισμούς εκείνες που παρουσιάζουν σημαντικό ποσοστό βοσκοτόπων, παρόλο που οι οικονομικές επιδόσεις του Νομού στον οποίο ανήκουν είναι άνω του μέσου όρου.

Με βάση τα ανωτέρω, η τελική μεθοδολογία οριοθέτησης περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

- Εντοπισμός των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς, με βάση τα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ Καν (ΕΕ) 1305/2013.
- Εξαίρεση των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε ξηρασία αλλά παρουσιάζουν ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων άνω του 50%.
- Εξαίρεση των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που υπόκεινται σε φυσικούς περιορισμούς αλλά η τυπική απόδοση του Νομού στον οποίο ανήκουν είναι μεγαλύτερη του εθνικού μέσου όρου.
- Συμπερίληψη των Τοπικών / Δημοτικών Κοινοτήτων που παρουσιάζουν ποσοστό βοσκοτόπων άνω του 25%, ανεξάρτητα από το επίπεδο οικονομικών επιδόσεων.
- Οριοθέτηση των παραμεθόριων και νησιωτικών περιοχών ως υποκείμενων σε ειδικά μειονεκτήματα.

Σύμφωνα με την ανωτέρω μεθοδολογία ακολουθεί ο χάρτης με το σύνολο των περιοχών με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα (ορεινές περιοχές, περιοχές με φυσικούς περιορισμούς εκτός ορεινών και περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα).

Βάσει των ανωτέρω οι χωρικές επιπτώσεις της νέας οριοθέτησης έχουν ως ακολούθως:

Υφιστάμενη οριοθέτηση (Καν. (ΕΕ) 1698/2005)

Γεωργική Έκταση (ha) (Σύνολο δυννητικής Γεωργικής έκτασης)	Άρθρο 50(2) Ορεινές περιοχές	Άρθρο 50(3).α Μειονεκτικές περιοχές	Άρθρο 50(3).β Ειδικά μειονεκτήματα	Χωρίς περιορισμούς
	2.176.012,04	1.270.552,34	248.815,88	1.231.430,47

Οριοθέτηση με βάση βιοφυσικά κριτήρια (πριν το συντονισμό ακριβείας). Σύνολο Δυνητικής Γεωργικής έκτασης σε ha

Καν. (ΕΕ) 1698/2005 Καν. (ΕΕ) 1305/2013	Άρθρο 50(3).α Μειονεκτικές περιοχές	Χωρίς περιορισμούς	Σύνολο
Άρθρο 32.1(β) Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς	1.171.388,63	1.127.043,47	2.298.432,10
Περιοχές πλέον χωρίς περιορισμούς	99.163,72	102.113,15	201.276,88
Σύνολο	1.270.552,36	1.229.156,62	2.499.708,98

Τελική Οριοθέτηση μετά το συντονισμό ακριβείας Καν. (ΕΕ) 1305/2013.

Γεωργική Έκταση (ha)	Άρθρο 32(1).α Ορεινές περιοχές	Άρθρο 32(1).β Περιοχές με φυσικούς περιορισμούς	Άρθρο 32(1).γ Περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα	Χωρίς περιορισμούς
	2.176.012,04	1.105.786,30	203.934,88	1.441.077,51,47

Η ενίσχυση των περιοχών με φυσικούς περιορισμούς ορίζεται σε 81 €/Ha και η ενίσχυση των περιοχών που υπόκεινται σε ειδικά μειονεκτήματα ορίζεται σε 81 €/Ha, σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη που έχει ανατεθεί από την ΕΥΔ ΠΑΑ.

Για τους δικαιούχους των περιοχών, οι οποίες δεν είναι πλέον επιλέξιμες μετά τη νέα οριοθέτηση, χορηγούνται φθίνουσες ενισχύσεις μέχρι το 2020.

Η κατανομή των πόρων στο σύνολο του M13 «Ενισχύσεις σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα» στην παρούσα φάση παραμένει ως ακολούθως, δεδομένου ότι οι δυνητικές γεωργικές εκτάσεις με τη νέα οριοθέτηση είναι πολύ κοντά με αυτές που ήταν δυνητικά μέχρι σήμερα:

- Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΑΑ): 950.005.209 €
- Πρόσθετη Εθνική Χρηματοδότηση: 314.500.000 €